

КЗ «Зміївський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 2»
Зміївської міської ради Зміївського району Харківської області

«МНЕМОТЕХНІКА — мистецтво запам'ятовування»
(розвиток пам'яті та мовлення у дітей дошкільного віку)

Макаренко Галина Вікторівна
вихователь КЗ «Зміївського
дошкільного навчального закладу
(ясла-садок) № 2»

2022р.

Досвід роботи

Макаренко Галини Вікторівни

вихователь інклюзивної групи

КЗ «Зміївського дошкільного навчального закладу

(ясла- садок) № 2»

Зміївської міської ради

Зміївського району Харківської області

Персоналії

П.І.Б. : Макаренко Галина Вікторівна

Дата народження : 30 липня 1978р.

Освіта: вища, закінчила в 2012 році

Місце роботи: КЗ «Зміївський дошкільний навчальний заклад (ясла – садок) № 2»

Стаж роботи: 13 років

Посада: вихователь інклюзивної групи, першої категорії

Самоосвіта: Курси підвищення кваліфікації за напрямом:

- «Особливості роботи вихователя з упровадження Державного стандарту дошкільної освіти на період дії правового режиму воєнного стану»;*
- «Використання освітніх технологій творчого розвитку особистості дитини дошкільного віку в сучасних умовах»;*
- «Особливості підготовки старшого дошкільника до навчання в школі в сучасних умовах»;*
- «Діти з особливими освітніми потребами: підтримка в освітньому процесі ЗЗСО»;*
- «Педагогічна підтримка дитини з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної групи ЗДО»;*
- «Цифрові інструменти GOOGLE для освіти» базовий рівень;*
- «Цифрові інструменти GOOGLE для освіти» середній рівень.*

Зміст

1. Вступ	5
2. «МНЕМОТЕХНІКА — мистецтво запам'ятовування»	6
3. Взаємодія з батьками	9
4. Висновки	9
5. Література	12
6. Додатки 1	13
6.1. Вивчення вірша П.Воронька «Їжачок-хитрячок» (за мнемотаблицею молодший дошкільний вік)	13
6.2. Складання описової розповіді «Фрукти. Яблуко» (середній вік)	14
6.3. Художня література. Заучування вірша А.Камінчук «Годівнички»	15
6.4. Складання розповіді за допомогою мнемотаблиці до української народної казки «Півник та двоє мишенят». (старша група)	17
6.5. Робота з мнемотаблицею «Загадки про тварин» (загадки відгадайте, повним реченням відповідайте.)	20
6.6. Д/гра «Назви дитинчат диких тварин».	22
7. Додаток 2	23
7.1. Поради батькам	23

7.2.Консультація “Використання прийомів мнемотехніки під час вивчення віршів”	23
7.3. Етапи роботи над віршем	24

Вступ

Щоб не перетворити дитину в сховище знань, комору істин,
правил і формул, треба вчити його думати.

Сама природа дитячої свідомості
і дитячої пам'яті вимагає, щоб перед
малюком ні на хвилину не закривався яскравий
навколишній світ з його закономірностями.

Василь Сухомлинський

На сучасному етапі розвитку суспільства особливого значення набувають питання вдосконалення мовленнєвої культури особистості. Мовлення є частиною загального розвитку особистості, а навички володіння грамотним зв'язним мовленням — професійною потребою в багатьох сферах громадського життя. Тому задача навчання рідній мові виступає як одна з головних задач дошкільної освіти. Дошкільний вік є сенситивним періодом мовленнєвого розвитку дитини, тому один з провідних напрямів діяльності вихователя дитячого садка – формування усного мовлення та навичок мовленнєвого спілкування, що спирається на володіння рідною літературною мовою. Одним з основних механізмів оволодіння дітьми рідною мовою є наслідування. Головний інструмент розуму – це пам'ять. Пам'ять – це зв'язок минулого із сьогоденням і майбутнім, процес збереження минулого досвіду, що дає можливість його повторного використання. Пам'ять – головний фактор розвитку пізнавальної сфери дитини. Тому її розвитку необхідно приділяти особливу увагу. У міру дорослішання дитина запам'ятовує обличчя своєї бабусі, слова й кольори, імена своїх друзів у дитячому садку, вірші, які їй читають батьки й багато іншого. Якщо скласти до купи все, що запам'ятовує людина (інформацію, практичні навички та життєві події), стає зрозуміло, яку важливу роль у нашому житті відіграє пам'ять. Саме завдяки пам'яті ми ті, ким є.

Чим старшою стає дитина, тим більше вона може запам'ятати. Пам'ять – це надзвичайно корисна річ, і було б чудово, якби ми могли змусити працювати її ефективніше. Але, на думку психологів, це неможливо, і всі ігри та вправи для розвитку пам'яті в дітей не дають відчутного ефекту. Пам'ять не схожа на м'яз, її

5

не можна розвинути за допомогою тренувань. З іншого боку, якщо зрозуміти механізми розвитку пам'яті (що, коли й чому запам'ятовують діти), ви можете дотримуватися їх і розвинути пам'ять дитини відповідно до її здібностей.

Враховуючи, що в даний час діти перенасичені інформацією, необхідно, щоб процес навчання був для них цікавим, розвиваючим.

Діти запам'ятовують різну інформацію по-різному: що їм цікаво; що вони розуміють; а також те, про що багато знають.

Спостерігаючи за своїми вихованцями, я звернула увагу, що в даний час все частіше в дошкільників спостерігаються такі проблеми, як: маленький словниковий запас, невміння узгоджувати слова в реченнях, порушення звуковимови, труднощі у запам'ятовуванні. У зв'язку з цим, актуальним стає необхідність удосконалювання сучасних методів і прийомів, використання більш ефективних науково-обґрунтованих шляхів розвитку пам'яті та зв'язного мовлення у дітей. Методів для розвитку і ефективного використання пам'яті існує безліч.

2. «МНЕМОТЕХНІКА — мистецтво запам'ятовування»

Мене зацікавила мнемотехніка (або мнемоніка, з грецької «mnemonikon» — мистецтво запам'ятовувати) — це сукупність прийомів та способів, які спрощують запам'ятовування і збільшують обсяг пам'яті. Це відбувається завдяки утворенню асоціацій, упорядкуванню інформації у вигляді комплексних візуальних образів. Використання прийомів мнемотехніки задіює спостережливість і образне мислення: діти усвідомлено створюють асоціативні зв'язки між об'єктами. Фахівці наголошують: мозок людини найліпше запам'ятовує візуальні образи.

Мнемотехніка: розвиває мовлення дітей; збагачує активний словник; закріплює навички словотворення, уміння описувати предмети, складати розповіді, використовувати в мовленні речення різної конструкції.

Упровадження технології мнемотехніки у навчально-виховному процесі я почала з вивчення науково-методичної літератури з використання методик мнемотехніки, з підбору та створення дидактичних посібників (мнемодорожок, мнемотаблиць, колажів), а також з початкової діагностики дітей.

6

Молодший дошкільний вік

Працювати з дітьми 4 року життя почала на простих прикладах. В молодшому віці для дитини дуже важливе сенсорне запам'ятовування, а саме: колір, форма, величина. Тому я розробила мнемоквадрати (картинки із зображенням предметів). Діти розглядали їх, називали, описували, запам'ятовували, збагачували свій словниковий запас.

Використовуючи прийом «Послідовні асоціації», я розробила мнемоквадрати (таблиці) для запам'ятовування дій, побудовані на зображенні послідовності процесів сервірування столів. Маленькій дитині важко запам'ятати весь алгоритм дій, придуманий дорослими, тому наочні картини, дозволяють дитині відтворити етапи. Проговорюючи всі назви картинок, діти запам'ятовують послідовність дій і процесів. Завдяки цьому вони починають легше орієнтуватися в навколишньому середовищі, засвоюють правила спілкування і поведінки.

Під час проведення ранкових зустрічей, занять з художньої літератури діти вивчали вірші за допомогою мнемотаблиць.

Середній дошкільний вік

З дітьми середнього дошкільного віку почала розробляти абетку символів (графічне зображення людини, тварини, предмета, наприклад:- жінка), яку використовувала постійно з дітьми під час роботи з мнемодоріжками, а в подальшому – з мнемотаблицями.

В роботі з дітьми середнього дошкільного віку застосовувала мнемодоріжки - це квадрат з чотирьох чи більше картинок, з яких можна скласти невелику розповідь в 2-3 речення. За допомогою мнемодоріжок діти складали описові розповіді, відгадували загадки, вчили вірші. Задум створення мнемодоріжки обговорювала разом з дітьми, щоб вона їм була зрозуміла. Доріжки мають віконечка, які щось означають. Розробили доріжки по опису пор

року, овочів, фруктів, іграшок, тварин, загадок. Мнемодоріжки використовувала під час занять з мовленнєвого розвитку, з ознайомлення з природою та довкіллям, занять з художньої літератури, а також в ігровій діяльності.

На заняттях з логіко-математичного розвитку використовувала прийом «Цифрообраз». Це прийом, при якому цифрову інформацію, що запам'ятовується, асоціативно пов'язують з певними образами або системами образів. При ознайомленні з числами дітям пропонувала звернути увагу на схожість цифри з певним предметом.

7

Старший дошкільний вік

З дітьми 6 року життя продовжували розробляти абетку символів для розробки мнемотаблиць.

У навчально-виховному процесі з дітьми старшого дошкільного віку використовувала мнемотаблиці. Мнемотаблиці – це графічне зображення персонажів казки, явищ природи, віршів, певних дій шляхом виділення головних смислових ланок сюжету казки, оповідання, певної теми. Як і в середній групі, дітей залучала до виготовлення мнемотаблиць разом зі мною, пояснивши, що як і в мнемодоріжах, в мнемотаблицях є віконечка і кожне віконечко щось означає.

Робота на заняттях з використанням мнемотаблиць будується поетапно.

I етап – демонструвала дітям схему за певною темою та пояснювала зміст умовних позначень.

II етап – даю дітям зразок опису за певною темою.

III етап – самостійне складання дитиною описової розповіді за опорною схемою.

Мнемотаблиці тренують пам'ять, мову, мислення. Робота з мнемотаблицями проходить, як цікава гра.

Наступний прийом мнемотехніки, який використовувала це – колаж. Колаж - це один із способів мнемотехніки для подання інформації. Слово «колаж» французькою означає «наклеювання». Колаж – аркуш картону, на якому наклеєні або намальовані від 7 до 50 малюнків. Малюнки повинні бути різноманітними, не повторюватися, різні за змістом та розмірами. В деяких колажах можна використати цифри, букви.

Мета цієї гри – запам'ятати якомога більше назв зображених предметів.

Дітям пропонують вибрати головного героя і скласти казку про його пригоди. Незвичайні асоціації роблять образи яскравими, незабутніми і дитина легко відтворює в уяві ланцюжок слів.

Спосіб створення колажів цікавий старшим дошкільникам і легко засвоюється. Діти із задоволенням вигадують казку чи розповідь і разом зі мною роблять колаж замість ілюстрацій. Це дає змогу сконцентрувати на одному аркуші весь сюжет, створити план того, про що дитина розповідатиме.

Введення в Україні 24.02.2022 воєнного стану позначилося на організацію

8

освітньої діяльності в закладах дошкільної освіти. Актуальною та дієвою в наш час стала дистанційна форма освіти — це організація освітнього процесу із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій у зручний для батьків час. Така робота можлива у форматі “ педагог — батьки — дитина”

3. Взаємодія з батьками

Мовленнєве виховання дитини починається в ранньому віці. Навички правильної мови, як і всі хороші навички, набуваються в сім'ї. Все те, що роблять батьки для загального та мовленнєвого розвитку своєї дитини не забутне для самої дитини. Розвиток мовлення дитини, що закладене у сім'ї, розвиток в ній художніх смаків, має велике значення для подальшого життя. Сім'я може і повинна допомагати дошкільному навчальному закладу.

Дитина повинна чути правильну, виразну, багату мову. Без помилок і недоліків. Найявна двомовність нашого середовища може позначитися на мовленні дитини або позитивно, або негативно. Якщо дорослі, які її оточують, говорять чистою, правильною мовою, вона перейме це від них, а якщо спотвореною, перевантаженою грубими формами висловлювань, жаргонізмами –відповідний буде й результат.

Батьки, повинні не просто володіти українською мовою. А бути провідником національної культури: знати і любити народну творчість, звичаї, традиції, особливості свого краю і передавати це своєму малюкові. Мова дорослого має бути доброзичлива, м'яка, лагідна, емоційна й виразна, звучати плавно й мелодійно. Важливі своєчасні міміка, жести, рухи. І головне – якщо діти бачитимуть, що батьки говорять українською мовою з внутрішньої потреби, а не примусово, вони наслідуватимуть їх. Тому завдання вихователя дати зразок граматичної правильної української мови: казки, вірші, оповідання.

З метою донесення до батьків значення мнемотехніки як засобу кращого запам'ятовування інформації, я провела онлайн-збори, групові та індивідуальні консультації, анкетування. Під час яких я ознайомила з мнемотаблицями, мнемодоріжками та прийомами роботи з ними. Працюючи вдома з дітьми над заучуванням віршів, складання казок, оповідання, переказів, за допомогою мнемотаблиць, батьки були здивовані результатом: застосування даної техніки допомогло збагатити словниковий запас дітей, навчило вибудовувати грамотні, логічні ланцюжки, за графічним планом складати розповіді.

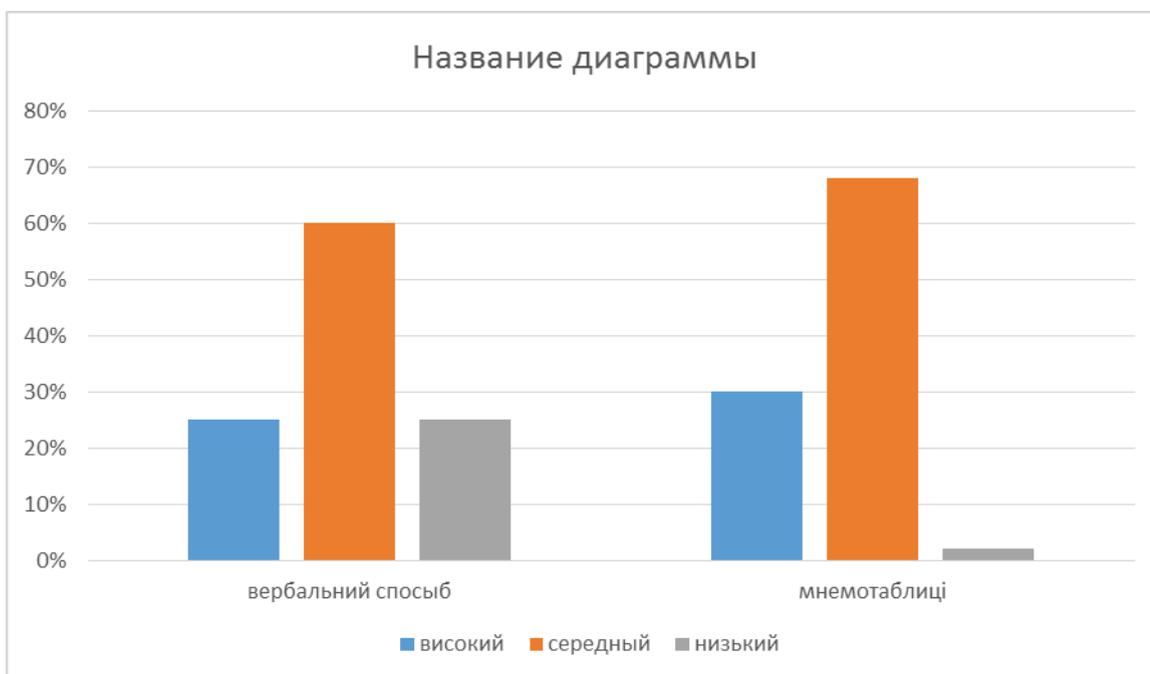
4. Висновки

Результати підсумкової діагностики переконали мене в ефективності прийомів мнемотехніки. Повторне проведення діагностики показало, що діти вже оволоділи деякими прийомами мнемотехніки і можуть ними користуватися,

9

мнемотехніка сприяє процесу запам'ятовування. Діти із задоволенням переказують казки, складають описові розповіді, вчать вірші, використовуючи прийоми мнемотехніки. Діти стали більш відкритими та впевненими в собі.

За результатами роботи мною було здійснено діагностування дітей середнього та старшого дошкільного віку.

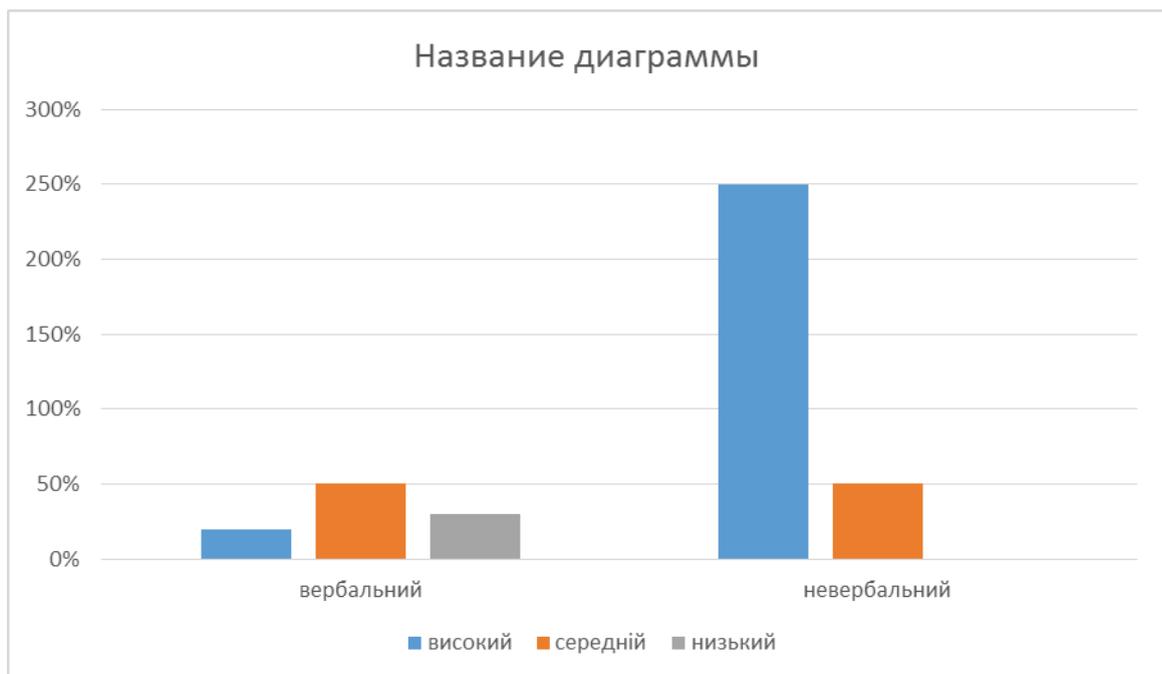
Порівняльна діаграма результатів обстеження переказу казок за картинками дітьми 4-5 років

Так, при переказі казок дітьми середньої групи вербальним способом результати були такі: 25% низький рівень запам'ятовування, 60% середній рівень, 15% високий.

Складання описових розповідей за допомогою мнемодоріжок, мнemo таблиць, (невербальний спосіб) дало наступний результат: 0% низького рівня, 68% середній рівень, 30% високий рівень.

Підсумкова діагностика показала, що рівень засвоєння інформації значно покращився, помітна позитивна динаміка.

10

Порівняльна діаграма результатів обстеження складання описових розповідей за картинками дітьми 5-6 років:

При складанні описових розповідей дітьми старшої групи вербальним способом результати були такі: 30% низький рівень, 50% середній рівень, 20% високий.

Складання описових розповідей за допомогою мнемодоріжок, мнemo таблиць, колажу (невербальний спосіб) дало наступний результат: 0% низького рівня, 50% середній рівень, 50% високий рівень.

Підсумкова діагностика показала, що рівень засвоєння інформації значно покращився, помітна позитивна динаміка.

Використання методів та прийомів мнемотехніки під час освітньо-виховного процесу дає можливість встановити зв'язки між предметами та явищами, послідовністю подій, робить їх доступними розумінню та відтворенню дітьми.

Таким чином, прийоми мнемотехніки дозволяють впорядкувати складну інформацію, розташувати її в певній послідовності, тому діти засвоюють потрібну інформацію значно краще та зберігають її на більш довгий термін, а пригадування не викликає значних зусиль. У дітей формується позитивне ставлення до навчання та підвищується ефективність роботи вихователя.

Застосування мнемотехніки дозволяє безпомилково запам'ятовувати будь-яку точну інформацію, яка вважається важкою для запам'ятовування, а також сприяє підготовці дошкільника до діяльності в умовах сучасного інформаційного суспільства.

5. Використана література.

1. Базовий компонент дошкільної освіти: Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук.; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г.М., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. – К.: Видавництво, 2012. – 26 с.
2. Чепурний Г. А. Мнемотехніка: технологія ефективного засвоєння інформації в умовах сучасної освіти: навчально-методичний посібник / Г. А. Чепурний. – Тернопіль: Мандрівець, 2015. – 152 с.
3. Чепурний Г., Черешнюк О. Мнемотехніка – технологія ефективного засвоєння інформації // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2014. – № 4. – С. 31 – 35.
4. Черешнюк О. Робота з літературним твором із використанням прийомів мнемотехніки // Методична скарбничка вихователя. – 2014. – № 2. – С. 30 – 33.
5. Шикун Т. Використання прийомів мнемотехніки в пізнавально-мовленнєвому розвитку дошкільників // Дошкільне містечко. – 2014. – № 3. – С. 26 – 29.

6. Большева Т.В. Учимся по казці: Розвиток мислення дошкільників за допомогою мнемотехніки: Навчально-методичний посібник. СПб: Дитинство-Прес, 2001.
7. Білаш О.Н. Мнемотехніка в роботі з дітьми дошкільного віку // «Дитячий садок». - 2015. - № 23. - С.12-15.
8. Ушакова О. С., Гавриш Н.В. Знайомимо дошкільнят з художньою літературою: Конспекти занять. - М: ТЦ «Сфера», 1998. - 224 с.

**6.1. Вивчення вірша П.Воронька «Їжачок-хитрячок»
(за мнемотаблицею молодший дошкільний вік)**

Мета: вчити дітей запам'ятовувати віршовані рядки за допомогою мнemo- таблиць.

Виразне читання вірша.

Їжачок-хитрячок
Із голок та шпичок
Пошив собі піджачок.
І у тому піджачку
Він гуляє по садку.
Натикає на голки
Груші, яблука, сливки.

І до себе на обід
Він скликає цілий рід.

Повторне читання вірша з опорою на мнемотаблицю (послідовне розглядання квадратів).

Запитання за змістом вірша.

Що пошив їжачок?

З чого він пошив піджачок?

Де він гуляє у піджачку?

Що він натикає на голки?

Кого він скликає на обід?

13

Пояснення значень незрозумілих слів: піджачок, шпички, рід. Читання окремо кожного рядка вірша, повторення вірша дитиною з опорою на мнемотаблицю.

6.2. Складання описової розповіді «Фрукти. Яблуко» (середня група)

Мета: вчити якісні ознаки яблука, формувати вміння описувати яблуко, використовуючи мнемодоріжку.

Мнемодоріжка «Фрукти. Яблуко»

Що це? (яблуко);

На яку геометричну фігуру схоже? (коло);

Якого кольору? (червоне);

На чому росте? (дерево);

Де росте? (в саду).

6.3. Конспект заняття. Художня література. Заучування вірша А.Камінчук «Годівнички»

Мета: Вчити дітей розповідати вірш за допомогою мнемотаблиці, відповідати на запитання за змістом вірша, удосконалювати вміння самостійно, виразно й осмислено промовляти знайомі вірші, спонукати інтерес до поведінки птахів узимку, розвивати бажання виразно читати вірш напам'ять, виховувати бажання піклуватися про птахів.

Матеріал: годівничка, відерце з пшоном, картинка з зображенням зимуючих птахів, мнемотаблиця.

Хід заняття

Організаційний момент

Сніг -сніжок! Сніг - сніжок!

На снігу сліди пташок.

Хто ж це, дітки, прилітав?

Хто ж нас, діточки, шукав?

Основна частина

-Діти,скільки птахів навколо! І на деревах і на дахах. Але птахи чомусь сумні. З ними привітаймося і запитаймо що трапилося.

Діти вітаються з птахами

Ось горобчики стрибали,

Мабуть їстоньки шукали

Та поживи бач нема -

Замела усе зима.

Узимку птахам дуже холодно і немає чого їсти. Немає комах,зерна. Тільки люди можуть їм допомогти - погодувати їх. Але де ж їх годувати? Адже немає їдальні для птахів.

Читання вірша Анатолія Камінчука.

Ми ладнаєм годівнички

Для горобчика й синички,

Для малого снігурця

15

Крихт насиплем і пшонця.

Прилітайте, друзі милі,

Не лякайтесь заметілі!

Запитання до дітей:

- Що вирішили змайструвати діти?

- Для кого?

- Що насиплять у годівничку?

- Як запрошують птахів до годівниці?

- Чого не варто боятися птахам?

Фізкультхвилинка

Щось горобчик наш замерз,

Крильця притомились.
Він тремтить маленький весь,
Силоньки згубились.
Тож вставайте не сидіть, не сидіть,
Горобчика будем гріть, будем гріть
Ніженьками плиг, скік,
То вперед, а то убік.
Крильцями затріпотіли
І горобчика погріли.
- Запросимо птахів до годівнички.

Ой ви ,пташки куцохвості.
Наші друзі, наші гості.
Прилітайте під вікно -
В годівниці вам пшоно.

Діти насипають в годівничку пшоно.

- Діти, птахи до годівнички ще не прилетіли. Почекаємо на них і віршика

16

вивчемо. Я почну , ви продовжите. Вихователь читає вірш, поступово викладаючи мнемотаблицю. Потім читає вдруге з опорою на мнемотаблицю. Діти відтворюють вірш за допомогою мнемотаблиці

Підсумок

Молодці діти, тепер наші пташки стали нашими друзями. То про яких пташок ми вивчили віршики? (горобчика, синичку,) завтра ми теж принесемо крихт і зерна. Адже про птахів треба піклуватися.

6.4. Складання розповіді за допомогою мнемотаблиці до української народної казки «Півник та двоє мишенят». (старша група)

Мета: Вчити дітей складати розповіді за допомогою мнемоталиці до української народної казки «Півник та двоє мишенят». Учити відповідати на питання повними реченнями. Вправляти в узгодженні іменника із числівниками, в узгодженні дієслів і іменників. Розвивати мову і збагачувати словниковий запас дітей, вміння граматично правильно будувати свій вислів.

17

Виховувати бажання говорити правильно, бережливе ставлення до хлібу, повагу до праці, любов до художнього слова.

Хід заняття

-Діти, сьогодні я отримала лист від нашого друга Пустунчика. Пропоную відкрити і подивитися, що там.

-Ну що, діти, допоможемо нашому другові Пустунчику розчаклувати зернятка ?

Перше зернятко.

" По доріжці ви підете

Прямо в казку попадете.

Раз, два, три, чотири, п'ять -

Буде казка оживать."

Дорогі мої діти! Ви любите слухати казки?

Я теж дуже люблю казки, а ви мені допоможете пригадати казку.

Пропоную розглянути друге зернятко для того, щоб дізнатися з якою казкою ми будемо працювати. (Це українська народна казка «Півник та двоє мишенят»)

Друге зернятко.

Нам пропонується пограти в гру ” Казка з дірками”. Я буду читати казку, а якщо я щось забуду, ви мені підкажіть.

“Півник та двоє мишенят”

Хто любив грати, і співати?

Двоє мишенят Круть і... (Верть)

Хто мишенят з ранку будив?

Хто на млин... (ходив)

Намолот борошна мішок?

Це — Петя... (Півник - золотисте горлечко).

Пирогів напек він багато.

І запитав друзів він суворо:

“Що ви робили мишенята,

Від світанку до заходу ?

А тепер сідаєте за стіл,

подаєте голосок.

Ні! Спочатку потурбуйтеся

І складіть казку: (“Півник та двоє мишенят”)

Третє зернятко.

Питання за змістом казки.

1. Як звали мишенят?

2. Як ви думаєте, чому їх так називали?

18

3. Що знайшов півник?

4. Що спочатку зробив півник з пшеничним колоском?

5. Що приніс півник з млина?

6. Що став робити півник з борошном?

7. Що зробив півник з тістом?

8. Що робили мишенята весь час, поки півник працював?

9. Коли пироги спеклись, і півник виклав їх на стіл, що сказали мишенята?

10. Що сказав півник мишенятам?

11. Як ви думаєте, чи правильно вчинив півник?

Четверте зернятко.

Гра «Хто що робив?»

Ваше завдання розглянути картки і розкласти по діям, що робили мишенята?

Наприклад: грали. Відповідно цьому кладемо картку у колонку з картинкою мишенят.

П’яте зернятко.

-Нам пропонують пограти у рухливу гру «Золоте жито»

Вітерець запитав, пролітаючи: (Біжать по колу на носочках, руки на поясі;

- Чому ти, жито, золоте? Змінюють напрямок бігу.)

А у відповідь колоски шелестять. (Зупиняються, руки вгору, нахили в сторони.)

- Золоті руки ростять! (Два нахилу до носочкам).

Шосте зернятко.

- Пропоную порахувати скільки зерняток у колоску ліворуч.

- Праворуч?

- Назвіть, де знаходиться ще одне зернятко.

Сьоме зернятко.

- Нам пропонується розібрати ілюстрації казки, викласти їх в порядку черговості: що було в казці спочатку, що потім.

Складання розповіді за допомогою мнемотаблиці.

Підсумок заняття

Розчакловані зернятка ми відправимо нашому другові Пустунчику.

-Діти, що ми сьогодні робили на занятті?

-Що вам сподобалося найбільше?

-Яким народ зобразив у казці півника? (Працьовитим).

-Як відповідали мишенята півнику на самому початку казки? (Бадьоро, весело).

-А в кінці казки? (Тихо, ледве чутно).

-Чому змінюється тон їх мови? Бо не знали, що все дістається своєю працею, і стало соромно за свою поведінку).

-Хто знає прислів'я про працю та хліб: " Праця всіх годує, а лень марнує"

"Хто не працює, той і не їсть", "Як аукнеться так і відгукнеться".

"Колосок до колоска буде сніп, сніп до снопа, буде хліб".

6.5. Робота з мнемотаблицею «Загадки про тварин» (загадки відгадайте, повним реченням відповідайте.)

1. Сама маленька, шубка руденька.

З гілки на гілку стрибає,

Шишки, горішки збирає.

20

Так. Молодці, малята! Вірно відгадали. Це Білочка.

2. Колючий клубочок

Прибіг у садочок. (Їжачок)

3. Сірий зубастий, по полю
блукає ягнят шукає. (Вовк)

4. В темнім лісі проживає,

довгий хвіст пухнастий має,
їй на місці не сидиться,
а зовуть її ....(Лисиця)

21

Так. Молодці, малята! Вірно відгадали.

А чи мають ці тварини якусь загальну назву?

Так, всі вони належать до великої групи – дикі тварини.

6.6. Д/гра «Назви дитинчат диких тварин».

У ведмедя дитинча зветься ведмежа, у зайця – зайченя, у лисиці – лисеня, у їжака – їжаченя, у вовка – вовченя, у білки – білченя, у дикого кабана – порося.

7.2. Консультація “Використання прийомів мнемотехніки під час вивчення віршів”

У дітей дошкільного віку словниковий запас досить великий, але користуватися ним і вживати слова у вірній формі вони ще не вміють. Від цього виникають проблеми з мовленням. Намагаючись, щось розповісти нам, дитина просто не може знайти слів, або робить це дуже незрозуміло і безладно, перескакуючи в оповіданні з місця на місце. На діток в дошкільному віці обрушується величезний потік інформації, який вкрай складно подужати, особливо не вміючи читати і писати. У цих випадках і приходять на допомогу мнемотехніка. Мнемотехніка – це техніка запам'ятовування. Це можливість накопичувати в пам'яті велику кількість точної інформації. Це економія часу при запам'ятовуванні - процес запам'ятовування повністю контролюється. Це збереження запам'ятованих відомостей в пам'яті - те, що ви запам'ятали, вам більше не доведеться вчити заново. Мнемотехніка це свого роду схеми в основі яких лежать асоціації, що допомагають запам'ятовувати і відтворювати інформацію.

Як ви думаєте, чому деякі діти, яким важко дається запам'ятовування віршів, так легко й швидко запам'ятовують сюжети кінофільмів та мультфільмів? Як знайти щось, схоже на гачок, здатний зачепити знання й утримати їх у пам'яті дитини? Що ж може утримати увагу і зробити процес запам'ятовування простим і невимушеним? На допомогу приходять сюжетні картинки.

Як можна застосувати принципи мнемотехніки в домашніх умовах? Запропонуйте намалювати дитині схеми - малюнки про те, як пройшов день. Час від часу давайте картинку і нехай малюк самостійно складе вам розповідь. Ви можете дати картинку з відомої вам обом книжки і запропонувати малюкові придумати свій, відмінний від оригіналу фінал.

Ви знаєте, як важко вчити вірші з дітьми вдома. На допомогу прийде мнемотехніка. Для заучування вірша спільно з дитиною розробіть та складіть мнемотаблицю. Мнемотаблиці – це графічне зображення віршів, певних дій шляхом виділення головних смислових ланок вірша. В мнемотаблицях є віконечка і кожне віконечко щось означає, кожній фразі або рядку відповідає своя картинка. Дитина дуже швидко запам'ятовує вірш, якщо може його

побачити. Суть полягає в наступному: на кожне слово або словосполучення придумується картинка (зображення); таким чином, весь

вірш замальовується схематично. Після цього діти по пам'яті, використовуючи графічне зображення, відтворюють вірш. На початковому етапі дітям пропонується готовий план - схема, а потім діти також активно включаються в процес створення своєї схеми.

7.2. Етапи роботи над віршем:

1. Мама або тато читають вірш.
2. Повідомляє, що цей вірш дитина буде вчити напам'ять. Потім ще раз читає вірш з опорою на мнемотабліцу.
3. Задає питання за змістом вірша, допомагаючи дитині усвідомити основну думку.
4. З'ясовує, які слова незрозумілі дитині, пояснює їх значення в доступній для дитини формі.
5. Читає окремо кожен рядок вірша. Дитина повторює її з опорою на мнемотабліцу.
6. Дитина розповідає вірш з опорою на мнемотабліцу.